

પ..ભારતીય કાયદાની અગત્યની કલમો

૧. ભારતીય ફોજદારી અધિનિયમ, ૧૮૬૦(IPC-1860)

કલમ નં.	કલમની વિગત	309	આપઘાત કરવાની શિક્ષા
14	સરકારી નોકરની વ્યાખ્યા	310	ઠગ હોવું
19	ન્યાયાધીશની વ્યાખ્યા	318	જન્મ છુપાવવો
21	રાજ્ય સેવકની વ્યાખ્યા	319	વ્યથા
22	જંગમ મિલકતની વ્યાખ્યા	320	મહાવ્યથા
24	બદદાનત	339	ગેરવાજબી અવરોધ
29	દસ્તાવેજ	340	ગેરકાયદે અટકાયત
73	એકાંત કેદ	349	બળની વ્યાખ્યા
74	એકાંત કેદની મુદત	350	ગુનાઈત બળની વ્યાખ્યા
107	કૃત્યનું દુષ્પ્રેરણ	351	હુમલાની વ્યાખ્યા
108	દુષ્પ્રેરક	359	મનુષ્યહરણ(અપહરણ)
114	ગુનામાં મદદગારી	362	મનુષ્યનયન(અપનયન)
120-A	ગુનાઈત કાવતરાની વ્યાખ્યા	371	કાયમીપણે ગુલામોનો વેપાર કરવાની શિક્ષા
124-A	રાજદ્રોહ	375	બળાત્કારની વ્યાખ્યા
141	ગેરકાયદેસરની મંડળીની વ્યાખ્યા	376	બળાત્કાર માટે સજા
147	હુલ્લડ કરવા માટેની શિક્ષા	378	ચોરીની વ્યાખ્યા
159	બખેડાની વ્યાખ્યા	379	ચોરીની સજા
160	બખેડાની શિક્ષા	390	લુંટની વ્યાખ્યા
171-(છ)	ચૂંટણીમાં ખોટું નામ ધારણ કરવા કરવાની શિક્ષા	391	ઘાડની વ્યાખ્યા
177	ખોટી માહિતી પૂરી પાડવા માટેની સજા	402	ઘાડ પાડવાના હેતુથી ભેગા થવા બાબત
188	રાજ્યસેવકના હુકમનો અનાદર	405	ગુનાઈત વિશ્વાસઘાત
191	ખોટા પુરાવાની વ્યાખ્યા	410	ચોરીનો માલ બાબત
193	ખોટા પુરાવા માટે શિક્ષા	415	ઠગાઈની વ્યાખ્યા
212	ગુનેગારને આશ્રય આપવો	416	ખોટું રૂપ ધારણ કરીને ઠગાઈ
230	સિક્કાની વ્યાખ્યા	417	ઠગાઈ માટેની શિક્ષા
258	બનાવટી સરકારી સ્ટેમ્પનું વેચાણ કરવું	419	ખોટું નામ/રૂપ ધારણ કરવા અંગેની શિક્ષા
267	ખોટા તોલ અને માપ બનાવવા ક વેચવા	425	બગાડની વ્યાખ્યા
268	જાહેર ઉપદ્રવ	445	ઘરફોડવું
273	હાનિકારક ખાદ્યપદાર્થ કે પીણાનું વેચાણ	461	મિલકત ધરાવતા પાત્રને અપ્રમાણિકપણે ખોલી નાખવી
274	દવાઓમાં ભેળસેળ	465	ખોટા દસ્તાવેજ બનાવવાના ગુના માટે સજા
280	બેફામપણે કોઈ વાહન હંકારવું	494	પતિ કે પત્નીની હયાતીમાં પુનર્લગ્ન કરવા
289	પ્રાણી અંગે બેદરકારીભર્યું વર્તાવ કરવું	497	વયભિચારની વ્યાખ્યા
296	ધાર્મિક મંડળીના વિક્ષેપની સજા	498-A	સ્ત્રીને પતિ અથવા પતિના સગા દ્વારા ત્રાસ
297	સ્મશાન વગેરેમાં દુષ્પ્રવેશ	499	બદનક્ષીની વ્યાખ્યા
299	સાપરાધ મનુષ્યવધ	500	બદનક્ષી માટેની સજા

300	ખૂનની વ્યાખ્યા	503	ગુનાઈત ધમકીની વ્યાખ્યા
302	ખૂનની શિક્ષા	506	ગુનાઈત ધમકીની શિક્ષા
304-A	બેદરકારીથી મૃત્યુ નિપજાવવું	507	નનામા પત્રથી ગુનાઈત ધમકી
306	આત્મહત્યામાં મદદગારી કરવી	509	સ્ત્રીની લાજ લેવાના ઈરાદાથી કરેલ ચેષ્ટાની સજા
307	ખૂન કરવાનો પ્રયત્ન કરવો	511	આજીવન કેદ અથવા કેદની સજાને પાત્ર ગુનાની કોશિશ

૨. ભારતીય પુરાવા અધિનિયમ ૧૮૭૨

17	સ્વીકૃતિ કે કબૂલાત	119	સાક્ષી મોઢાથી બોલીને જણાવવામાં અક્ષમ હોય
62	પ્રાથમિક પુરાવો	121	નયાયાધિશો અને મેજિસ્ટ્રેટો
63	ગૌણ પુરાવો	122	લગ્નજીવન દરમિયાન મળેલી માહિતી
67-A	ઈલેક્ટ્રોનિક સહીની સાબિતીનો પુરાવો	123	રાજ્યના કારાખોર વિશે પુરાવો
74	જાહેર દસ્તાવેજો	124	સરકારી બાબતો વિશે પત્રવ્યવહાર
75	ખાનગી દસ્તાવેજો	125	ગુના થવા અંગેની માહિતી
85	પાવર ઓફ એટર્ની વિશે માની લેવા બાબત	137	સરતપાસ
88	તાર સંદેશા સંબંધી ધારણા	138	સાક્ષી તપાસવાનો ક્રમ
92	મૌખિક કબૂલાતોનો પુરાવો નહીં લેવા બાબત	144	લેખિત સ્વરૂપની હકીકત વિશે પુરાવો
98	ઉકેલી નહિ શકાય તેવી લિપિ વગેરેના અર્થ અંગે પુરાવો	147	સાક્ષીને જવાબ આપવા ક્યારે ફરજ પાડી શકાય
99	દસ્તાવેજોની વિગતોમાં ફેરફાર કરતી કબૂલાતોના પુરાવા કોણ આપી શકે બાબત	149	વ્યજબી આધાર વિના પ્રશ્નો પૂછી શકાય નહીં
100	વીલ સંબંધી ભારતીય વારસા હક અધિનિયમની જોગવાઈઓ	151	અશિષ્ટ અને નિંદાયુક્ત પ્રશ્નો
101	પુરાવાની સાબિતીનો બોજો	155	સાક્ષીની વિશ્વાસપાત્ર ઉપર આક્ષેપ કરવા બાબત
110	માલિકી વિશે પુરાવાનો બોજો	159	યાદદાસ્તને તાજી કરવા બાબત
113-A	પરણેલી સ્ત્રી દ્વારા આત્મહત્યા કોશિશ સંબંધી અનુમાન	162	દસ્તાવેજો રજૂ કરવા અંગે
113-B	દહેજ મૃત્યુ સંબંધી અનુમાન	166	જ્યુરી અથવા કોર્ટના સહાયક નિષ્ણાતની પ્રશ્નો પૂછવાની સત્તા
118	કોણ સાક્ષી આપી શકે	167	પુરાવાની અયોગ્ય ગ્રાહ્યતા અથવા અસ્વીકાર માટે નવેસરથી કેસ ચલાવવા બાબત

૩. ક્રિમિનલ પ્રોસિઝર કોડ - ૧૯૭૩

6	ફોજદી અદાલતોના વર્ગો	249	ફરિયાદીની ગેરહાજરી
9	સેશન્સ અદાલત	252	ગુનાની કબૂલાત પરથી દોષસિદ્ધિ
11	જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટની અદાલત	272	અદાલતની ભાષા
13	સ્પેશ્યલ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ	257	ફરિયાદ પાછી ખેંચવી
27	બાળ ગુનેગારોના કેસોની બાબતમાં હકૂમત	265	રેકર્ડ અને ચુકાદાની ભાષા
29	મેજિસ્ટ્રેટ કઈ સજા સંભળાવી શકે	144-A	સરઘસો, સમૂહ ક્વાયતો અથવા સશસ્ત્રો સમૂહ તાલીમ પર હથિયારો રાખવા પ્રતિબંધ ફરમાવી શકે
41	વિના વોરંટ ધરપકડ કરવાની પોલસીસની સત્તા	277	પુરાવાની નોંધની ભાષા
51	ધરપકડ થયેલી વ્યક્તિની જડતી અંગે	249	ફરીયાદીની ગેરહાજરી
52	આક્રમક શસ્ત્રો જપત કરવાની સત્તા	320	ગુનાઓનું સમાધાન
58	પોલીસે ધરપકડની જાણ કરવા બાબત	321	ફોજદારી કાર્યવાહી પાછી ખેંચવા બાબત

62	સમન્સ બજાવવાની રીત અંગે	354	ચુકાદાની ભાષા અને વિગતો
99	જડતી વોરંટ કોને બજાવવા આપવું વગેરે	364	ફેસલાનું ભાષાંતરનો સમય નક્કી કરવો
117	જામીનગીરી આપવા માટેનો આદેશ	366	દેહાંતદંડની સજા બહાલી માટે મોકલવી
125	પત્ની,બાળકો તથા મા-બાપના ભરણપોષણનો હુકમ	370	મતભેદ વખતે કાર્યવાહી
130	મંડળી વિખેરવા માટે સશસ્ત્ર દળોનો ઉપયોગ	372	અપીલનો અધિકાર
161	સાક્ષીઓની પોલીસ દ્વારા તપાસ	394	અપીલની સમાપ્તી
165	પોલીસ અધિકારી તરફથી જડતી	401	હાઈકોર્ટની રિવિઝનની સત્તા
172	પોલીસ તપાસમાં કાર્યવાહીની ડાયરી	417	કેદનું સ્થળ નક્કી કરવાની સત્તા
211	તહોમતની વિગતો	442	કસ્ટડીમાંથી છોડી મૂકવા બાબત
228	તહોમતનામું ઘડવું	448	સગીરના મુચરકા બાબત
232	નિર્દોષ છૂટકારો	459	બગડી જાય તેવી મિલકત વેચી નાખવાની સત્તા
234	દલીલો	475	ભૂમિદળ,હવાઈ દળ,નૌકાદળ સંબંધી કાયદાઓને આધિન વ્યક્તિઓની સુનાવણી
243	બચાવપક્ષનો પુરાવો		

૪. ભ્રષ્ટાચાર નાબૂદી અધિનિયમ - ૧૯૮૮

3	સ્પેશ્યલ જજ નિમણૂક અંગેની સત્તા	21	ગુનેગાર વ્યક્તિ સાક્ષી તરીકે યોગ્ય ગણવા બાબત
8	જાહેર સેવક ઉપર લાગવગ ચલાવવા અથવા અનૈતિક સાધનો દ્વારા પરિતોષણ લેવા બાબત	9	જાહેર સેવક ઉપર પોતાની લાગવગ વાપરીને પરિતોષણ લેવા બાબત અંગે
22	ફોજદારી કાર્યરીતિ અધિનિયમ, ૧૯૭૩ બમુક ફેરફારોને આધીન રહીને લાગુ પડશે	23	કલમ. ૧૩ હેઠળના કોઈ ગુના માટે તે આરોપી ઉપર તહોમત મુકવાની વિગતો
13	જાહેર સેવકે ગુનાઈત ગેરવર્તન કરવા બાબત	24	જો કોઈ વ્યક્તિ લાંચ આપે તો તેના કથન ઉપરથી ફોજદારી કાનૂની કાર્યવાહી ચલાવી શકાશે નહિ
17	તપાસ કરવા માટેની નિયુક્ત કરેલ વ્યક્તિઓ	25	ભૂમિદળ,હવાઈદળ,નૌકાદળ અથવા અન્ય કાયદાઓને બાધ આવશે નહીં
18	બેંકના હિસાબો તપાસવાની સત્તા	27	અપીલ અને રીવીઝન અંગે

૫. ગુજરાત પોલીસ અધિનિયમ ૧૯૫૧

3	સમગ્ર ગુજરાત રાજ્ય માટે એક પોલીસ દળ	63-C	ગ્રામ રક્ષક દળોની રચના
4	પોલીસ દળની દેખરેખ રાજ્ય સરકાર હસ્તક	64	પોલીસ અધિકારની ફરજો
5	પોલીસ દળની રચના	65	લોકોને હરવા ફરવાની જગ્યામાં પ્રવેશ કરવાની સત્તા
7	કમિશનર	66	લોકો પ્રત્યે પોલીસ અધિકારીન ફરજ
9	પોલીસ તાલીમ શાળાઓના પ્રિન્સિપાલોની નિમણૂક	67	રસ્તામાં રાહદારી વગેરે બાબતોનું નિયમન
14	નિમણૂકનું પ્રમાણપત્ર	72	વગર વોરન્ટ પોલીસ અધિકારી ક્યારે પકડી શકે
15	પોલીસ અધિકારી સસ્પેન્ડ થાય તેનું પરિણામ	76	પશુરોગ અધિકારીને જાનવર તપાસવા બાબત
21	ખાસ પોલીસ અધિકારીઓ	77	પશુનો નિકાલ કરવા બાબત
22	વધારાની પોલીસ નિમવા બાબત	80	વોરન્ટ વગર પકડવાની બીજી સત્તા
22-A	રેલવે પોલીસ નિમણૂક	91	ઢોરને ડબ્બામાં પૂરવા બાબત
32-A	રાજ્ય સલામતી કમિશનની સ્થાપના	98	પોલીસની કટોકટી વેળાની ફરજ
32-D	પોલીસ મહેકમ બોર્ડની રચના	102	રસ્તામાં કશી અડચણ કરવી નહિ
39	હુલ્લડ વગેરે અટકાવવા હુકમ કરવા બાબત	110	જાહેરમાં નિર્લજજ પાણે વર્તવું
44	રખડતા કૂતરાઓનોનાશ કરવા બાબત	128	બાળક પાસેથી ગીરો રાખવા બાબત
45	પીડાતા અથવા અશક્ત પશુઓનો નાશ	143-B	ભયજનક પ્રયોગો બાબતે
49	વધારાની પોલીસનો ખર્ચ વસૂલ કરવા બાબત	163	જાહેર નોટીસ કઈ રીતે આપવી તે બાબત
55	લોકોની ટોળી અથવા મંડળી વિખેરવા બાબત	168	ગામ પોલીસ અને અનામત પોલીસને લગતા કાયદાનો બચાવ

૬. ગુજરાત નશાબંધી અધિનિયમ ૧૯૪૯

3	નશાબંધી અને આબકારી નિયામક	60	મહુડાની નિકાસ અથવા આયાત પર પ્રતિબંધ
6-A	નિષ્ણાત બોર્ડ	65-A	લઢા માટેની શિક્ષા
8	તબીબી બોર્ડો	83	કાવતરા બદલ શિક્ષા બાબત
13	દારૂના વેચાણ વગેરે પર પ્રતિબંધ	88	ખોટા ઔષધપત્ર લખી આપવા બદલ સજા
15	મીઠી તાડીના અયાત,નિકાસ,હેરફે, વેચાણ પર પ્રતિબંધ	95	ત્રાસદાયક રીતે ઝડતી લેવા, કબજે લેવા અથવા ધરપકડ કરવા બદલ શિક્ષા
17	અફીણ વગેરેના કબજા પર પ્રતિબંધ	104	ગુનાની માંડવાડ
20	ચરસના ઉત્પાદન વગેરે બાબતો પર નિષેધ	105	આબકારી જકાત
24	કેફી પદાર્થો વગેરેને લગતી જાહેર ખબરો પ્રસિદ્ધ કરવા પર પ્રતિબંધ	108	જકાતભર્યા વગર કેફી પદાર્થોની આયાત વગેરે બદલ શિક્ષા
26	દારૂ ગાળવાની ભટ્ટીઓ અને કેફી પદાર્થો	121	દાગીના વગેરે ખોલવાની સત્તા બાબત
29	માલની સીધી હેરફેર માટે પાસ	128	વોરન્ટ કાઢવા બાબત
32	નીરા માટે વૃક્ષ છેદવા માટે લાયસન્સ	131	નશાબંધી અધિકારી દ્વારા જામીન પર છોડવા બાબત
35	હોટલના લાયસન્સ	132	કબજે કરેલી ચીજો
40	હંગામી નિવાસી પરમિટો	138	ફેરતપાસ
44	કલબોન લાયસનસ આપવા બાબત	143	નિયમો કરવાની રાજ્ય સરકારની સત્તા
47	વચગાળાની પરમિટ	146	કાર્યવાહીનો બાધ
53	લાયસન્સ વગેરેને લગતી સામાન્ય શરતો	147	જકાતની હદ વટાવીને થતી આયાત અથવા નિકાસને આ કાયદાની જોગવાઈ થશે નહી
57	લાયસનસ જપ્ત કરવા બાબત		

૭. મોટર વાહન અધિનિયમ ૧૯૮૮

3	ડ્રાઈવિંગ માટેના લાયસન્સની જરૂરિયાત	91	ડ્રાઈવરોના કામના કલાક ઉપર નિયંત્રણ
8	શિખાઉ લાયસન્સ આપવા બાબત	112	વાહનની ઝડપની મર્યાદા
9	ડ્રાઈવિંગ લાયસન્સ આપવા બાબત	118	ડ્રાઈવીંગના નિયમો
15	ડ્રાઈવિંગ લાયસન્સ રીન્યુ કરવા બાબત	121	સંકેતો અને સંકેત આપવાની રચનાઓ
21	અમુક કેસમાં ડ્રાઈવિંગ લાયસનસ મોકૂફ રાખવા બાબત	122	વાહનોને ભયજનક સ્થિતિમાં રહેવા દેવા બાબત
27	નિયમો બનાવવાની કેન્દ્ર સરકારની સત્તા	129	હેલમેટ પહેરવા બાબત(શિર કવચ ટોપો)
29	કન્ડક્ટરના લાયસનસની જરૂરિયાત	136	અકસ્માતમાં સંડોવાયેલા વાહનની તપાસણી
30	કન્ડક્ટરને લાયસન્સ કાઢી આપવું	151	વીમા સંબંધે માહિતી આપવાની ફરજ
39	વાહન રજીસ્ટ્રેશનની જરૂરિયાત	155	અમુક દાવાના કારણો ઉપર મૃત્યુની અસર
44	નોંધણી વખતે મોટરવાહન રજૂ કરવા બાબત	156	વીમાના પ્રમાણપત્રની અસર
48	નો ઓબ્જેક્શન સર્ટીફિકેટ	166	વળતર માટે અરજી
50	માલિકી હકની ફેરબદલ	182	લાયસન્સો અંગેના ગુના
70	સ્ટેજ કેરેજની પરમિટ માટેની અરજી	202	વોરન્ટ વગર ધરપકડ કરવાની સત્તા
75	મોટર કેબના ભાડા નક્કી કરવાની યોજના	203	શ્વાસની પરીક્ષા
82	પરમિટ ટ્રાન્સફર	204	લેબોરેટરી ટેસ્ટ

૮. અનસૂચિત જાતિ અને અનસૂચિત જનજાતિ અધિનિયમ ૧૯૮૯

3	અત્યાચારના ગુનાઓ માટે શિક્ષા	4	ફરજની બેદરકારી માટે શિક્ષા અંગે
7	અમુક વ્યક્તિઓની મિલકતની જપ્તી		ગુનો કરવાનો સંભવ હોય તેવી વ્યક્તિને દૂર કરવા બાબત
9	સત્તા આપવા બાબત	10	